

15.024084

Registratiedatum: 19/11/2015
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

0wz1 8 NOV. 2015

Informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
VNG inzet bestuursakkoord
vluchtelingen

ons kenmerk
ECLBR/U201501898
Lbr. 15/090

datum
18 november 2015

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: B&W / Raad
B.V.O.:

Samenvatting

Om de verhoogde instroom van vluchtelingen adequaat aan te pakken, heeft het Kabinet de gemeenten gevraagd deze problematiek "schouder aan schouder" op te pakken. Momenteel zitten er 44.000 mensen in de AZC's waarvan 16.000 statushouders. Gemeenten verrichten momenteel al veel inspanningen en zijn bereid om het Kabinet de helpende hand te bieden om dit probleem adequaat op te lossen.

Om dit te realiseren wordt ingezet op een akkoord tussen de VNG en het Kabinet.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- een heldere verdeling van taken en verantwoordelijkheden;
- het optimaal benutten van de mogelijkheden rekening houdend met de omstandigheden van individuele gemeenten en samenwerkende gemeenten;
- een gezamenlijke inzet voor het verkrijgen en behoud van draagvlak onder de inwoners, maatschappelijk middenveld en andere stakeholders;
- een compensatie aan gemeenten voor de feitelijk gemaakte kosten.

De VNG zet daarbij in op een sluitende aanpak van de migratieketen. Dit betekent op de korte termijn:

- bestuurlijke regie ligt bij gemeenten of samenwerkende gemeenten;
- snelle procedure door de IND;
- crisisopvang dient zo veel als mogelijk te worden vermeden;
- opvang bij voorkeur in een regulier AZC. Als dit niet mogelijk is zo veel mogelijk streven naar tijdelijke noodopvang;
- verlenging termijn GGZA;
- huisvesting van statushouders waarbij de corporaties hun verantwoordelijkheid nemen voor de huisvestingsopgave;

- voldoende voorzieningen tijdens de opvang;
- integratie van statushouders;
- borgen van veiligheid rondom de opvanglocaties.

In de ledenbrief wordt deze inzet per onderwerp uitgewerkt.

Proces

Gezien de urgentie is het streven om op korte termijn een bestuursakkoord te sluiten. Door zowel kabinet als VNG wordt gewerkt naar het afronden van een onderhandelaarsakkoord tijdens het overhedenoverleg op 27 november a.s. Dit zal tijdens de Bijzondere Algemene ledenvergadering van 30 november worden gepresenteerd. Daarna zal een ledenraadpleging plaats vinden. Op basis van de uitkomsten van deze ledenraadpleging zal het bestuur van de VNG in januari een definitief besluit nemen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft VNG inzet bestuursakkoord vluchtelingen	ons kenmerk ECLBR/U201501898 Lbr. 15/090	datum 18 november 2015

Geacht college en gemeenteraad,

Met deze ledenbrief wordt u op de hoogte gesteld van het voornemen om te komen tot een bestuursakkoord Vluchtelingen. Een bestuursakkoord Vluchtelingen geeft uitwerking aan de afspraken die het Kabinet en de gemeenten maken, met als doel een snelle en goede opvang te realiseren voor de verhoogde instroom aan vluchtelingen waar Nederland zich mee geconfronteerd ziet.

Inleiding

Om de verhoogde instroom van vluchtelingen adequaat aan te pakken, heeft het Kabinet de gemeenten gevraagd deze problematiek "schouder aan schouder" op te pakken. Momenteel zitten er 44.000 mensen in AZC's, waarvan 16.000 mensen met een status. Deze statushouders wachten op een woning en houden zo ruim 36% van de capaciteit van de AZC's bezet. Er melden zich elke dag gemiddeld 325 vluchtelingen aan de Nederlandse grens zodat de druk blijft bestaan op de crisisopvang. Nog deze week was er een tekort van 1000 bedden. Het Kabinet houdt rekening met 3.000 vluchtelingen die moeten worden ondergebracht in de komende week. Een snelle uitstroom van 16.000 statushouders naar reguliere huisvesting en de kanteling naar noodopvang voor langere duur is zeer gewenst. Gemeenten zijn zich bewust van de omvang van deze problematiek en hebben al de bereidheid getoond om extra inspanningen te leveren in de opvang van vluchtelingen en de doorstroom naar reguliere huisvesting te bevorderen. De opvang van vluchtelingen is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van het Rijk. De enorme stroom aan nieuwe vluchtelingen heeft ertoe geleid dat het Kabinet de gemeenten heeft gevraagd samen op te trekken om deze situatie het hoofd te bieden.

Om te zorgen dat een snelle en goede opvang gerealiseerd kan worden moeten op een aantal onderdelen binnen de migratieketen versnelling worden aangebracht om doorstroom te bevorderen.

Om dit te realiseren en de samenwerking met het Rijk te bevestigen wordt ingezet op een akkoord tussen VNG en het Kabinet. Uitgangspunten hierbij zijn:

- een heldere verdeling van taken en verantwoordelijkheden;
- het optimaal benutten van de mogelijkheden rekening houdend met de omstandigheden van individuele gemeenten en samenwerkende gemeenten;
- een gezamenlijke inzet voor het verkrijgen en behoud van draagvlak onder de inwoners, maatschappelijk middenveld en andere stakeholders;
- een compensatie voor gemeenten van de feitelijk gemaakte kosten.

De VNG zet daarbij in op een sluitende aanpak van de migratieketen. Dit betekent op de korte termijn:

- bestuurlijke regie ligt bij gemeenten of samenwerkende gemeenten;
- snelle procedure door de IND;
- crisisopvang dient zo veel als mogelijk te worden vermeden;
- opvang bij voorkeur in een regulier AZC. Als dit niet mogelijk is zo veel mogelijk streven naar tijdelijke noodopvang;
- verlenging termijn GGZA;
- huisvesting van statushouders waarbij de corporaties hun verantwoordelijkheid nemen voor de huisvestingsopgave;
- voldoende voorzieningen tijdens de opvang;
- integratie van statushouders;
- borgen van veiligheid rondom de opvanglocaties.

Regionale regietafels

De gemeenten richten regionale regietafels in, waarin door gemeenten in onderlinge afstemming afspraken worden gemaakt. De regio bepaalt zelf wie de voorzitter wordt van deze regietafel: dit kan de voorzitter van de Veiligheidsregio zijn maar bijvoorbeeld ook de provincie. Deze regionale regietafels worden landsdekkend ingericht en bestaan uit één of meerdere veiligheidsregio's. Per regietafel is er één aanspreekpunt voor het COA voor de operationele uitvoering. De operationele uitvoering betreft de behoeften, cijfers, capaciteit, planning et cetera in de regio. De bijdrage van de regio aan de opvang van vluchtelingen wordt gemonitord. Daarmee wordt ook duidelijk welke gemeenten haar bijdrage levert of welke gemeente achterblijft in haar verantwoordelijkheid. Gemeenten zijn daarop aanspreekbaar.

De bijdrage van gemeenten is het meest effectief indien gemeenten (in de regio) samenwerken in de keten crisisopvang-noodopvang- AZC-GZZA en huisvesting statushouders. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de keuze om tot opvang over te gaan, in samenspraak met hun bewoners. Gemeenten maken in onderling overleg afspraken over de aanpak, begeleiding, opvang en huisvesting van vluchtelingen. Dit op basis van gelijkwaardigheid en gezamenlijk leiderschap. Hierbij zijn verschillende vormen van coördinatie mogelijk die aansluiten bij de betreffende regio.

Om deze regietafels doeltreffend te laten functioneren moet er aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Deze voorwaarden zijn per onderwerp, met daarbij de oplossingsrichting, hieronder benoemd. De VNG vraagt het Kabinet om in gezamenlijkheid afspraken te maken om de verhoogde instroom van vluchtelingen doeltreffend aan te pakken. Hierbij is onderscheid gemaakt in korte en lange termijn.

Korte termijn afspraken

1. Procedures IND en veilige landen procedure

Het optimaal gebruik van de beschikbare opvangfaciliteiten voor asielzoekers wordt bevorderd door een snelle maar zorgvuldige asielprocedure. Een spoedige terugkeer van vreemdelingen waarvan de asielaanvraag is afgewezen, draagt bij aan de beschikbare opvangcapaciteit.

Inzet VNG:

Uitgangspunt is een zorgvuldige registratie van de asielaanvraag, zodat deze zo snel als mogelijk afgehandeld kan worden en opvangcapaciteit weer beschikbaar komt. Een vergroting van de capaciteit bij de IND kan ervoor zorgen dat dit proces sneller doorlopen wordt en zal de doorstroom bevorderen. Daarnaast is een lijst van veilige landen van herkomst nodig. Als de conclusie is dat het land van herkomst veilig is voor de aanvrager, dan moet de terugkeer van de vreemdeling worden bespoedigd.

2. Crisisopvang

Gemeenten zijn van mening dat crisisopvang alleen in het uiterste geval moet worden ingezet. Er wordt naar gestreefd om crisisopvang te voorkomen. Gemeenten hebben de afgelopen maanden in korte tijd crisisopvang gerealiseerd, waardoor tot nu toe voor alle asielzoekers 's nachts een bed beschikbaar is. De gemeenten hebben daarmee laten zien dat zij onder grote tijdsdruk in staat zijn in te spelen op een crisissituatie en aantoonbaar hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen. Sinds eind september zijn circa 3000 asielzoekers in de crisisopvang bij gemeenten ondergebracht.

Het COA betaalt gemeenten een vaste vergoeding van € 40 per persoon per nacht. Deze € 40 is gebaseerd op de kostprijs van het COA voor opvang van asielzoekers. Uit onderzoek onder gemeenten is gebleken dat de vergoeding van het COA ontoereikend is, de feitelijke kosten bedragen gemiddeld € 100 euro per persoon. Dat de kostprijs van het COA zoveel lager ligt, is het gevolg van het feit dat deze prijs is gebaseerd op langdurige opvang (met voorzienbare kosten) en niet om crisisopvang waarbij gemeenten snel moeten acteren.

Inzet VNG

- Een vergoeding op basis van feitelijk gemaakte kosten per opgevangen vluchteling op basis van declaraties.
- Indien dit niet mogelijk is moet een normbedrag per persoon per nacht worden gehanteerd dat de gemiddelde kosten van de gemeenten dekt. Op basis van onze

inventarisatie moet dat bedrag € 100 zijn waarbij excessieve kosten apart kunnen worden gedeclareerd; het normbedrag moet met terugwerkende kracht toegepast vanaf 1 januari 2015.

- Het bedrag dient rechtstreeks te worden uitgekeerd aan de betreffende gemeente.

3. Noodopvang

Het betreft hier grootschaliger locaties, hallen en of paviljoens die zes tot twaalf maanden opvang kunnen bieden aan asielzoekers. Het COA is verantwoordelijk voor deze vorm van opvang. Gemeenten ervaren het over het algemeen als lastig om eenduidige informatie te krijgen van COA. Daarnaast ervaren gemeenten de normeringen die het COA hanteert (300 of meer asielzoekers) vanuit bedrijfsvoering en technische perspectief als knellend. Daar waar het COA zelf contacten legt met partijen die noodopvang aanbieden, dient in driehoekverband gecheckt te worden met welke partij men in zee gaat. Niet altijd zijn de partijen van onbesproken gedrag. Sterker nog, in sommige gevallen wordt zaken gedaan met partijen die in driehoekverband bekend staan als ondermijnend.

Inzet VNG

Er moet meer ruimte zijn om vormen van opvang te realiseren die passen bij de gemeentelijke situatie. Bijvoorbeeld door grotere noodlocaties per regio te realiseren waar mensen langer kunnen blijven zitten, maar ook kleinere opvanglocaties. Gemeenten roepen daarom op tot een flexibele hantering van door het COA vastgestelde normering voor noodlocaties. Als deze mogelijkheid wordt geboden, dan wordt de mogelijkheid van gemeenten voor het beschikbaar stellen van locaties vergroot, passend bij de lokale situatie en het bevordert het draagvlak bij de bewoners.

4. GZZA

Gemeenten maken op dit moment terughoudend gebruik van het Gemeentelijk Zelfzorgarrangement (GZZA). De reden hiervoor is het feit dat er nu geen sluitende aanpak is waardoor doorstroming naar een permanente woning binnen de termijn van 6 maanden wordt gegarandeerd. Bij het GZZA gaat het om feitelijk (vaak particulier) onderdak in gemeenten voor vergunninghouders die nog niet zijn uitgeplaatst bij een gemeente.

Inzet VNG

- De termijn voor het toepassen van de GZZA dient te worden verruimd tot het moment dat een sluitende aanpak is gerealiseerd.
- Monitoring van de kosten waarbij wordt afgesproken, dat gemeenten worden gecompenseerd voor feitelijk gemaakte kosten.

5. Huisvesting

Realisatie woningen

Het Kabinet werkt aan een subsidieregeling voor huisvestingsvoorzieningen. Corporaties kunnen een beroep doen op deze subsidieregeling. Uitgangspunt is dat alleenstaande

vergunninghouders worden gehuisvest in onzelfstandige woningen. Dat kan via het neerzetten van prefab woningen of via het ombouwen van leegstaand maatschappelijk vastgoed of kantoren. Hierdoor wordt de druk op reguliere sociale huurwoningen vermindert. Bovendien kunnen sneller 'meters worden gemaakt'. Middels deze subsidieregelingen kunnen 3500 woningen worden gerealiseerd. Alleenstaande vergunninghouders die zo (gezamenlijk) worden gehuisvest, vallen onder de kostendelersnorm waardoor minder bijstand behoeft te worden betaald. Met deze middelen wordt de subsidieregeling gefinancierd door het Kabinet.

Inzet VNG:

- De VNG wil in samenwerking met het Rijk en Aedes komen tot een subsidieregeling die zo eenvoudig mogelijk is toe te passen met een minimum aan administratieve lasten.
- Het uitgangspunt is een subsidie bij een minimaal aantal vergunninghouders per wooneenheid
- Deze subsidie wordt uitgekeerd over een meerjarige periode.
- Ten behoeve van het draagvlak op lokaal niveau kunnen ook niet-vergunninghouders gaan wonen in een dergelijke woonunit. Daarvoor ontvangt de subsidieaanvrager dan geen subsidie.
- Corporaties moeten zich committeren aan deze opgave; in regionaal verband worden afspraken tussen gemeenten en corporaties gemaakt over het realiseren van de huisvesting.
- De kostendelersnorm moet er niet toe leiden dat bepaalde groepen vluchtelingen een voorrangspositie krijgen bij huisvesting op basis van de subsidieregeling.

Urgentiebepaling vergunninghouders

Eén van de conclusies uit het debat van 11 juni 2015 in de Tweede Kamer over de huisvesting van vergunninghouders is, dat een meerderheid van de Kamer de urgentiebepaling ten behoeve van vergunninghouders uit de Huisvestingswet wil schrappen. Momenteel ligt er een wetsvoorstel dat daarin voorziet.

Het huidige wettelijke systeem is, dat wanneer een gemeente in de huisvestingsverordening een urgentiebepaling opneemt, drie categorieën verplicht daarin moeten worden opgenomen, te weten: mantelzorgers en -ontvangers, personen die uit een voorziening komen voor tijdelijke opvang van personen, die in verband met problemen van relationele aard of geweld hun woonruimte hebben verlaten, en vergunninghouders.

De laatste categorie, de vergunninghouders, wordt nu met dit wetsvoorstel geschrapt. De gemeentelijke taakstelling om vergunninghouders te huisvesten blijft bestaan. Het wetsvoorstel stelt, dat de gemeenten de vrijheid behouden om vergunninghouders al dan niet op te nemen in een urgentie categorie in de huisvestingsverordening. De gemeenteraad kan in de huisvestingsverordening bepalen dat voorrang wordt gegeven aan woningzoekenden die dringend woonruimte behoeven. De gemeenteraad stelt in de huisvestingsverordening dan de criteria vast volgens welke woningzoekenden worden ingedeeld in urgentie categorieën.

Inzet VNG

De verplichting om vergunninghouders te huisvesten blijft - terecht - bestaan. Nu het Kabinet de urgentie voor vergunninghouders wil schrappen, zoals in het wetsvoorstel wordt voorgesteld, kan op lokaal niveau een politieke discussie ontstaan over het handhaven van de urgentiestatus voor vergunninghouders. Dat is niet wenselijk gelet op de taakstelling van gemeenten en gelet op het doel van het wetsvoorstel ook niet nodig. Doel van de wetswijziging is immers om de druk op de reguliere sociale huurvoorraad te verminderen. De druk op de sociale huurvoorraad wordt verminderd door de introductie van de subsidieregeling voor corporaties. Zo ontstaat voor gemeenten de mogelijkheid tot het leveren van maatwerk: daar waar het kan huisvesting van vergunninghouders in een huisvestingsvoorziening, daar waar dat wenselijker is het huisvesten van vergunninghouders in de reguliere sociale voorraad. De Huisvestingswet en huisvestingsverordening zijn bovendien zo geredigeerd dat urgentie niet leidt tot een absolute voorrangpositie voor urgente.

Het wetsvoorstel zou dus recht moeten doen aan de urgentie om vergunninghouders te huisvesten (in welke soort voorziening dan ook). Dat vraagt om een meer afgewogen redactie van de wettekst dan de tekst zoals die nu wordt voorgesteld. Tevens zou het mogelijk moeten worden om de taakstelling betreffende huisvesting statushouders tussen gemeenten binnen de regio onderling te verrekenen.

6. Onderwijs

Gemeenten zijn medeverantwoordelijk voor de uitvoering van de leerplichtwet. Hierin hebben zij wettelijke taken uit te voeren. De leerplichtwet geldt voor alle kinderen die in Nederland zijn. De bedoeling is om vluchtelingenkinderen zo snel mogelijk te laten instromen in het onderwijs. Het inrichten van onderwijsvoorzieningen vormt bij de huidige grote instroom een probleem. Deze problemen hebben zowel betrekking op de uitvoering als de financiering van de uitvoering op basis van de Leerplichtwet.

Inzet VNG

- Voor het Voortgezet Onderwijs (VO) komen de kosten voor onderwijshuisvesting en de eerste inrichting voor rekening van de gemeente. In tegenstelling tot het Primair Onderwijs (PO) kent men voor het VO geen regeling onderwijshuisvesting. De gemeente ontvangt hiervoor geen vergoeding. Bij kleine aantallen levert dit geen probleem op. Gemeenten ervaren nu problemen doordat er veel noodlokalen of ruimten moeten worden gehuurd. Gemeenten willen hiervoor een maatwerkoplossing. Immers niet alle gemeenten hebben VO onderwijs en ook niet alle gemeenten hebben een AZC.
- Het Kabinet moet een reële termijn hanteren waarbinnen onderwijs aan asielkinderen moet aanvangen. Bij een grote instroom, waarbij kinderen gedurende de eerste periode ook nog regelmatig van verblijfplaats wisselen, kunnen gemeenten niet binnen 3 dagen onderwijs garanderen. Gemeenten willen hiervoor een oplossing en verwachten van het Rijk soepelheid bij het toepassen van de Leerplichtwet.
- Veel kinderen van statushouders kunnen niet op een willekeurige school worden geplaatst, maar op een school met een speciale taalklas of schakelklas. Deze scholen

zijn vaak verder weg, en daar is vervoer voor nodig. Gemeenten willen dat het mogelijk is dat deze kinderen leerlingvervoer ontvangen en willen de feitelijk gemaakte kosten vergoed hebben.

- Onderwijsinstellingen vragen gemeenten regelmatig om voorfinanciering of een gemeentegarantie voor de bekostiging van nieuwkomersleerlingen. Hoewel dit geen gemeentelijke taak is, zijn gemeenten vaak wel bereid om te helpen. Gemeenten moeten zekerheid krijgen dat ze hun lening terugontvangen. Meer duidelijkheid over bekostiging waarop een school kan rekenen, zal gemeenten om te helpen met voor- of aanvullende financiering aan onderwijsinstellingen.

7. Taal en maatschappelijke begeleiding

Sinds 2013 is inburgering geen taak meer van gemeente. Gemeenten hebben hierdoor nog maar weinig mogelijkheden om nieuwkomers te begeleiden, monitoren, integreren en te leiden naar zelfredzaamheid. Gemeenten ontvangen 1000 euro per statushouder voor de maatschappelijke begeleiding. Het gaat hier om twee zaken 1) woonbegeleiding: het regelen van praktische zaken bij de huisvesting zoals aanvragen toeslagen, bijstand, scholen voor kinderen etc. 2) maatschappelijke begeleiding: het wegwijs maken in een gemeente en doorverwijzen naar juiste reguliere voorzieningen (hulp bij trauma's, begeleiding naar werk, taalcursussen, inburgeringscursussen). Het doel hierbij is zelfredzaamheid. Deze € 1000 euro is niet toereikend ter dekking van de feitelijk gemaakte kosten. Het ontbreken van woonbegeleiding kan leiden tot schrijnende situaties waarbij gezinnen afhankelijk zijn van voedselpakketten. Daarnaast is het van belang dat nieuwkomers participeren in de samenleving, de taal beheersen en volwaardige deelnemers zijn van de Nederlandse samenleving. Om deze reden is niet alleen maatschappelijke begeleiding (meestal uitgevoerd door vrijwilligers van welzijnsorganisaties) maar ook inburgering en taalles van cruciaal belang. Uit recente cijfers blijkt dat minder nieuwkomers slagen voor hun inburgeringsexamen. In 2011 slaagden nog 77 procent, dit jaar is dat 53 procent. Het blijkt moeilijk voor nieuwkomers om een passend traject op eigen kracht op te zetten.

Inzet VNG

- Er dient voldoende budget voor maatschappelijke begeleiding beschikbaar te worden gesteld. Uit onderzoek bij gemeenten blijkt dat gemeenten hier gemiddeld een bedrag van € 2370 per statushouder uitgeven.
- Inburgering moet weer een taak van gemeenten worden. Dit betekent dus dat de gemeente adviseert, voorziet in een taal- en inburgeringsaanbod, begeleidt, monitort en handhaaft. Hier moet een vergoeding voor komen op basis van feitelijk gemaakte kosten. Dit betekent overigens niet dat het leenstelsel en het principe van zelfredzaamheid volledig los moet worden gelaten.
- Activiteiten rondom taal, werk en inburgering zowel op het AZC als in de gemeente en de uiteindelijk reguliere voorzieningen moeten goed op elkaar aan sluiten: één totaalpakket voor statushouders van woning, begeleiding, inburgering, taal en begeleiding naar werk (zie hierna).

8. Werktoeleiding (inclusief bijstand als vangnet)

Wanneer statushouders in de gemeente worden gehuisvest, behoort de aanvraag van een bijstandsuitkering tot het standaardprotocol. Uit onderzoek van Vluchtelingenwerk blijkt, dat van de statushouders die 3 jaar in Nederland zijn, ongeveer 25% een baan heeft. Dit loopt daarna op tot een ongeveer 50%. Ongeveer 30 % van de doelgroep is blijvend werkloos. In de eerste jaren van het verblijf in Nederland doet dus 75% van de statushouders een beroep op bijstand. De bijstandsbudgetten van gemeenten zijn niet toegerust op een dergelijke volumestijging door de nieuwe instroom. Daarnaast hebben gemeenten bij een dergelijk volume stijging last van het na-ijl effect van de bijstand. Pas na 1 jaar (t-1) zien gemeenten deze stijging terug in het macrobudget. Gemeenten zijn niet in staat om de in 2016 verwachte aantallen statushouders te financieren. Gemeenten pleiten er voor een twee sporen beleid te voeren. Enerzijds door extra te investeren in de toeleiding naar werk, anderzijds door het op niveau brengen van bijstandsbudgetten.

Inzet VNG

- Al tijdens het verblijf in het AZC beginnen met taal, inburgering, opleiding en diploma accreditering, inclusief het op orde brengen en houden van de daarvoor benodigde informatie overdracht tussen COA en gemeenten zodat gemeenten na huisvesting een aansluitend persoonlijk traject kunnen starten.
- Het al tijdens de asielprocedure starten met inventarisatie van capaciteiten van de toekomstige statushouder.
- Aanvullen van het macrobudget inkomensdeel Budget voor Bijstandsuitkeringen (BUIG) als gevolg van de verhoogde instroom voor 2016 en 2017.
- Ophoging van het macrobudget voor de bijzondere bijstand als gevolg van verwachte instroom van statushouders.
- Een verhoging van het Participatiebudget met een bedrag per uitkeringsgerechtigde statushouder voor begeleiding naar werk (participatieverklaring).
- Een vergoeding op basis van feitelijk gemaakte kosten voor uitvoering in geval van bijstand van in natura.
- Een voorziening treffen met daarbij het uitgangspunt: geld volgt statushouder.

10. Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen (AMV)

Onder de vluchtelingen is ook een percentage Alleenstaande Minderjarigen Vluchtelingen (AMV). Voor deze kinderen is een aangepaste vorm van opvang noodzakelijk. Zo worden zij niet opgevangen in reguliere AZC's, maar in kleinschalige opvangvoorzieningen voorzien van extra begeleiding. Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de jeugdhulp aan alle rechtmatige en niet rechtmatige verblijvende kinderen onder de 18 jaar.

Gezien het aantal alleenstaande kinderen dat zich onder de vluchtelingenstroom bevindt, is er op dit moment onvoldoende ruimte in de bestaande opvanglocaties. Het COA organiseert namens gemeenten de jeugdhulp voor kinderen die in AZC's verblijven t/m 2017 en ontvangt daar een vast budget voor. De huidige toegenomen instroom verlangt een hoger budget dan het budget dat in 2014 met het Rijk voor deze taak is afgesproken. Voor AMV'ers die niet in een COA

opvanglocatie verblijven, geldt dat gemeenten financieel verantwoordelijk zijn voor de jeugdhulp. Het huidige beschikbare budget voor de jeugdhulp aan de AMV'ers is daarvoor niet toereikend.

Inzet VNG

- Er dient zo snel mogelijk kleine opvangvormen voor AMV'ers te worden gerealiseerd.
- In het eerste kwartaal van 2016 moeten alle nu ingestroomde AMV'ers op individueel traject begeleid worden naar participerende burgers
- Het inrichten van een proces waarbij na het moment van aankomst in Nederland binnen 6 weken elk AMV'ers een individueel passend traject heeft.
- Een aanvulling op het gemeentelijke beschikbare budget voor jeugdhulp voor kinderen die niet in een COA locatie zijn gehuisvest.
- Aanvulling budget van het COA voor jeugdhulp aan AMV'ers die in AZC's verblijven; de huidige bestuurlijke afspraak moet worden uitgebreid

11. Veiligheid

Het voorkomen en beperken van incidenten en onrust is een belangrijk vraagstuk bij de hoge vluchtelingeninstroom. Afstemming met politie en OM is hierbij belangrijk. De VNG benadrukt om bij prioritering en verdeling van de capaciteit rekening te houden met de aanwezigheid van opvanglocaties, zodat de capaciteitsverdeling hierop toegerust is. De VNG verzoekt om lokaal het overleg te voeren over de gewenste en beschikbare capaciteit zodat een veilige situatie wordt gecreëerd.

Lange termijn afspraken

Bij deze inzet voor het bestuursakkoord is voor de aanpak van de asielvraagstukken onderscheid gemaakt tussen een korte en (middel)lange termijn. Hiervoor is de inzet van de VNG voor de korte termijn geformuleerd. Op deze urgente thema's moeten afspraken worden gemaakt om de opvang van vluchtelingen op een goede manier te laten verlopen. De bijbehorende financiering dient via de najaarsnota geëffectueerd te worden.

Naar verwachting zal de vluchtelingenstroom ook in de komende periode nog aanzienlijk zijn. Dat vraagt ook voor het (middel)lange termijn om heldere afspraken tussen het Kabinet en gemeenten. Afspraken die moeten neerslaan in de Voorjaarsnota van 2016. Voorgesteld wordt om in het voorjaar een appendix toe te voegen aan het bestuursakkoord. Hierin zullen afspraken moeten worden opgenomen over onder andere de kwaliteit en beschikbaarheid van voorzieningen van gemeenten ter ondersteuning van statushouders met het oog op een volwaardige inburgering. De regionale bestuurlijke regietafels kunnen hiervoor de input bieden.

Wij stellen voor om een landelijke regietafel tussen Kabinet en VNG in te stellen met als opdracht het in kaart te brengen van de structurele gevolgen van de vluchtelingenstroom voor de gemeentelijke voorzieningen op verschillende terreinen. De VNG geeft op voorhand aan dat het in ieder geval gaat om de volgende voorzieningen: WMO, Jeugdhulp, traumaverwerking en gezondheidszorg, onderwijsvoorzieningen, uitvoeringskosten voor bijstand, re-integratie naar werk en bijzondere bijstand. Aan dit overzicht kunnen nog onderwerpen worden toegevoegd.

Voor al deze onderwerpen wordt bekeken welke kosten dat met zich meebrengt en welke dekking hier tegenover staat. Naar de mening van de VNG dient een onderzoek te worden opgestart op basis van artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet. De VNG wil een dergelijke afspraak ook vastleggen in het bestuursakkoord Vluchtelingen.

Tot slot

Voor het opvangen en huisvesten van vluchtelingen wordt bij gemeenten urgentie gevoeld. Gezien deze urgentie is het streven om korte termijn een bestuursakkoord te sluiten. Toch is de VNG van mening dat dit weloverwogen dient te gebeuren. Door zowel Kabinet als de VNG wordt gewerkt naar het afronden van een onderhandelaarsakkoord tijdens het overhedenoverleg op 27 november a.s. De resultaten zullen tijdens de Bijzondere Algemene ledenvergadering van 30 november a.s. worden gepresenteerd. Vervolgens zal het resultaat aan de leden middels een ledenraadpleging worden voorgelegd. Op basis van de uitkomsten van deze ledenraadpleging zal het bestuur van de VNG in januari 2016 een definitief besluit nemen.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.